

»
**PSOVI JE CELKOM JEDNO, ČI
ŽIJE V MODERNOM DOME ALEBO
POD MOSTOM, JE MU FUK,
KOĽKO PEŇAZÍ MÁTE A AKO HO
MATERIÁLNE ZABEZPEČÍTE. «**

« MARTIN MRÁZEK » ZNALEC PSEJ DUŠE

Text: EVA MIKLÁNKOVÁ | Foto: ONDŘEJ PÝCHA

Vyznať sa v ľuďoch je veľmi zložitá a vyznať sa v psoch, ktorí navyše ani nedokážu rozprávať sa zdá mnohým ľuďom nemožné. Znalci psích duší, medzi ktorých sa radí aj Martin Mrázek, však tvrdia, že pravidlá správania sa psov vo svorke a takisto vo vzťahu k ľuďom fungujú na jednoduchých a nemenných princípoch. Pší psychológ z Prahy postupným pozorovaním a prácou so psami prišiel na to, ako sa dá z každého psa urobiť šťastné a spokojné zviera.

1. PLAYBOY: Kedy ste pochopili, že psom rozumiete viac ako bežný človek?

MRÁZEK: To je zavádzajúca otázka. Myslím si, že by každý majiteľ psa mal mať aspoň nejakú základnú informáciu o tom, ako pes funguje, ako sa pozerá na svet okolo seba, čo je pre neho dôležité a čo nie atď. Že to tak nie je, to už je iná vec... Približne v polovici 90. rokov sa postupne ukazovalo, že moje psy fungujú lepšie ako iní. Ale pozor, toto porovnanie platí len voči bežnému majiteľovi psov. Prakticky každý, kto so svojimi psami pracuje, kto má kynológiu ako hobby, musí o vzťahu so svojim psom premýšľať...

2. PLAYBOY: Čo je teda pre psa dôležité a čo nie?

MRÁZEK: Pes vníma svet inak ako človek. Pre neho sú dôležité jasné pravidlá, ktoré platia stále rovnako, jasne vymedzené jeho miesto vo svorke, možnosť spoľahnúť sa na vás ako na skalu, o ktorú sa môže oprieť. Naopak je mu celkom jedno, či žije v modernom dome alebo pod mostom, je mu fuk, koľko peňazi máte a ako ho materiálne zabezpečíte a podobne. Paradoxne sa obvykle lepšie majú psy bezdomovcov ako psy úspešných podnikateľov.

3. PLAYBOY: Vy máte doma psov?

MRÁZEK: Áno, samozrejme. V uplynulých rokoch som mal vždy 2 až 5 psov plus ďalšie zvieratá (mačky, fretky, teráriové zvieratá, osmáka, činčilu, potkana a ďalšie). Bohužiaľ v tomto okamihu mám len jedného psika, ale za to je to z profesionálneho hľadiska splnený sen. Najdúch s evidentnými následkami týrania človekom a napriek tomu sa z neho dá urobiť šťastné a spokojné zviera.

4. PLAYBOY: Špecializujete sa len na psov, ale poskytujete svoje služby a poradenstvo aj u iných zvierat?

MRÁZEK: Áno, veľmi okrajovo na kone a ostatné sociálne zvieratá. Ale psy tvoria povedzme 95 percent a ostatné zvyšných 5 percent. Predovšetkým preto, lebo v Čechách je veľa ľudí, ktorí o „natural horsemanship“, teda prirodzenom jazdecktvie vedia nezrovnateľne viac ako ja. Tak pri koňoch riešim iba úplné základy a inak predávam klientov skutočným odborníkom.

5. PLAYBOY: Na Slovensku a pravdepodobne aj v Čechách je zvieracia psychológia veľmi mladá a ojedinelá záležitosť. Máte vôbec nejakých kolegov?

MRÁZEK: Áno, etológia je zatiaľ skutočne v plienkach, ale kolegov (a to

známych kolegov) samozrejme mám. Napríklad MVDr. Žertová z Brna je špičkový odborník a nepriehľaditeľná postava českej etológie, v Prahe je napríklad pani Dytrychová. Musím ale s uspokojením konštatovať, že zatiaľ je nás málo a panujú medzi nami vzťahy nie konkurenčné, ale skôr priateľské. Považujem za normálne odkázať brnenského klienta na doktorku Žertovú, pokiaľ viem, obidve spomenuté kolegyně občas predávajú klientov mne. Rovnako sa stáva, že spolu telefonicky konzultujeme niektoré zložitejšie prípady. S ostatnými ľuďmi z odboru a iných blízkych oborov to funguje podobne, takže napríklad veterinárni lekári posielajú klientov mne, alebo ja zase napríklad trénerom agility a podobne. Táto idylka samozrejme nevydrží na veky, ale zatiaľ to tak je a je veľmi príjemné pracovať v takejto atmosfére.

6. PLAYBOY: Začínajú ľudia pomaly chápať, že aj zvieratá potrebujú liečiť dušu? Alebo sú ešte stále skeptickí?

MRÁZEK: V tomto som skôr pesimista. Ľudia príliš neveria, že psy majú svoju osobnosť. Klienti, ktorí za mnou prichádzajú, chcú vyriešiť nejaký problém, ktorý im prináša súžitie s ich psom. Nič viac. Ale občas sa mi podarí ich presvedčiť, že cesta vedie cez harmonizáciu ich vzťahu. Že so spokojným psom problémy nebývajú.

7. PLAYBOY: Čo to vlastne znamená – spokojný pes?

MRÁZEK: To nejde takto zjednodušene špecifikovať, pretože vonkajšie prejavy sú veľmi individuálne, ale celkom zjednodušene povedané – spokojný pes je taký, ktorý sa najlepšie cíti vo vašej spoločnosti.

8. PLAYBOY: Aké pravidlá fungujú vo svete psov, v rámci ich svorky?

MRÁZEK: Každá svorka má svojho vodcu, tomu sa hovorí alfa-pes. V psej svorke neexistuje nič ako demokracia, alfa-pes je neobmedzeným vládcom svorky. Spolu s alfa-fenou tvorí kráľovský pár svorky. Vodca svorky má sice, pravda, rôzne privilégia spojené napríklad s párením, žrúdlom, odpočinkom, ale na druhej strane aj značnú zodpovednosť za úspešnosť svorky ako celku. Alfa-pes rozhoduje o tom, kedy bude svorky loviť, čo a ako, kedy bude bojovať o teritórium atď. Alfa-pes zodpovedá za bezpečnosť svorky, má na starosti interpersonálne vzťahy a mnohé ďalšie.

9. PLAYBOY: Aké pravidlá fungujú vo vzťahu človek – pes?

MRÁZEK: No v podstate rovnaké. Pes

potrebuje žiť vo svorke a i keď ostatní členovia chodia po zadných a nie sú moc chlpatí, dokáže sa s tým zmieriť. Otázka ale je, kto vo vašej svorko-rodine bude tým alfa-jedincom...

10. PLAYBOY: Inšpirujete sa niekym? Poznate Cesara Millana? Čo na jeho teóriu hovoríte?

MRÁZEK: Nemôžem povedať, že by som mal nejaký takýto vzor. Inšpirujem sa kýmkoľvek, kto ma môže niečo naučiť. Takže v podstate každým psom, každým klientom. Pána Millana a jeho prácu samozrejme poznám. Ale nie je to tak, že som hodnotil jeho teóriu. Zásady psej psychológie sú pre všetkých rovnaké. Môžeme mať rozdielne názory na niektoré drobné nuancie, ale základy tej práce sú rovnaké a všetci to robíme rovnako.

11. PLAYBOY: Akú najväčšiu chybu robia ľudia pri výchove svojich psov?

MRÁZEK: Personifikujú si ich. Pes nie je človek, nemá ľudské rebríčky hodnôt, nevníma a nerieši situácie ľudským spôsobom...

12. PLAYBOY: Ako je potom možné, že sa pes vie tak ľudsky chovať. Niekedy sa nám zdá, že sa domáci miláčik dokonca vie uraziť, nahnevať či hanbiť. Keby jeho správanie nebolo ľudom tak blízke, pravdepodobne by mu neprisudzovali ľudskú hodnotu. Ine zvieratá, napríklad potkan, sa nechová ako človek a preto mu ľudské vlastnosti neprpisujeme.

MRÁZEK: Ale to vôbec nie je pravda. Pes sa nechová ľudsky a to že my sa snažíme v jeho chovaní ľudskosť vidieť, je práve tá nežiaduca personifikácia, o ktorej sme už hovorili. Predstavte si psovštinu ako ktorýkoľvek iný jazyk. Tak napríklad v nemčine *die Kurve* znamená zákruta, alebo *der Kunde* zase zákazník. Ale Čech, ktorý neovláda nemčinu, bude mať úplne iné asociácie. No a rovnako ak máte pocit, že sa vás psík hanbí, je to len váš pocit, spôsobený tým, že neovládate psovštinu. Mimochodom, vami spomenutý potkan má presne rovnaké „ľudské“ modely chovania ako psy. Opýtajte sa ktoréhokoľvek majiteľa potkana.

13. PLAYBOY: Kedy sa láska ku psovi stáva už chorou, nezdravou láskou?

MRÁZEK: Rovnako ako pri láske k deťom. Keď vám bráni vo výchove, keď nedokážete stanoviť pravidlá a vyžadovať ich dodržiavanie, keď nedokážete nič odmietnuť.

14. PLAYBOY: Majú aj psy svoje povahy alebo jednotlivé charaktéry ako rozlišujeme u ľudí, teda cholerik, sangvinik atď?

MRÁZEK: Áno, to majú. Ale u psa je dôležitejšia jeho schopnosť odolávať stresu ako to, či je sangvinik alebo flegmatik. Viac ma zaujíma, či je psík vyrovnaný „tvrďas“, pre ktorého je všetko zaujímavou výzvou, alebo je to naopak uzlíček nervov, ktorý sa len ťažko vyrovnáva s každým podnetom. Jeden zo štyroch typov temperamentov potom ovplyvňuje to, či je pes neposlušná chlpatá delová guľa alebo taký ten „muchy, zjedzte si ma“. Myslím si, že je lepšie tľmiť živé zvieratá ako prebúdzat mŕtvolu.

15. PLAYBOY: Akí ľudia by si v žiadnom prípade psa nemali zaobstarávať?

MRÁZEK: Ľudia, ktorí nie sú schopní alebo ochotní od základu zmeniť svoj život s príchodom psa, ľudia, ktorí nebudú mať na psa čas, ale hlavne ľudia, ktorí nie sú vyrovnaní, ktorí majú problémy sami so sebou.

PES NIĚ JE ČLOVEK, NEMÁ ĽUDSKÉ REBRÍČKY HODNÔT, NEVNÍMA A NERIEŠI SITUÁCIE ĽUDSKÝM SPÔSOBOM. <<

16. PLAYBOY: Potom by si ale psa v žiadnom prípade nemali zaobštarávať ľudia, ktorí napríklad ovdovejú alebo sa rozvedú. Pes by asi nemal byť náhrada za niečo alebo niekoho, koho sme v živote stratili, však?

MRÁZEK: Vnímam to inak. Psík by nemal byť náhradou, ale nepovedal by som, že váš príklad je správny. I ovdovelý partner môže byť obecné vzaté vyrovnaný človek a správny vodca svorky. Mal som klientku, ktorej ako sa hovorí vyleteli deti z hniezda a ona vložila svoju energiu do práce so psom. Mala neuveriteľné výsledky.

17. PLAYBOY: Čo si myslíte o fyzických trestoch pre zvieratá?

MRÁZEK: Jednak potreba použiť fyzickú silu väčšinou napovedá, že v minulosti došlo k nejakým chybám a jednak – čo sú to fyzické tresty? Keď už k fyzickému trestu príde, musí ten trest zároveň niesť nejakú informáciu, teda musí byť tomu psovi zrozumiteľný. Zbitie psa rukou, prútom, vodítkom takú informáciu nenesie. Takto sa psy medzi sebou netrestajú. Vyťahanie za kožu za krkom môže byť v niektorých prípadoch v poriadku. Každopádne pes vôbec nechápe, keď ho trestáte za niečo, čo urobil pred štyrmi hodinami.

18. PLAYBOY: Aká je najlepšia, respektíve najmenej traumatizujúca alternatíva pre psa, keď rodina odchádza na dovolenku?

MRÁZEK: Pre väčšinu psov je najlepšie, keď ich vezmete so sebou. Ja by som na dovolenku, kam nemôžem vziať psa, ani nešiel. To je o tej ochote zmeniť svoj život. Ale keď už, tak najlepšie je, keď bude psíka strážiť osoba, s ktorou sa vzájomne poznajú.

19. PLAYBOY: Ako u vás prebiehajú konzultácie a prípadne následné terapie?

MRÁZEK: Klient ma väčšinou najskôr kontaktuje telefonicky a stručne mi popíše, čo ho trápi. Dohodneme si prvé stretnutie, na ktorom sa zoznámim s konkrétnou osobnosťou majiteľa i psíka. Podrobne preberieme, aké nežiaduce chovanie sa v ich vzťahu objavuje a pokúsime sa nájsť príčiny. Potom hovoríme o tom, ako sa v očiach psa stať silným a účtyhod-

ným alfa-psom, prečo by sme to mali urobiť a ako funguje motivácia. Klient si odnáša rôzne postupy a pravidlá, ktoré by sa mal pokúsiť dodržiavať. Potom, zvyčajne po niekoľkých týždňoch sa stretávame znova, aby sme vyhodnotili, čo sa ako podarilo a poposovali sa s tým, čo sa nepodarilo. Nikdy neposkytujem korešpondenčné konzultácie mailom, pretože chcem najskôr psa aj majiteľa poznať a prvé stretnutie sa vždy musí dohravať u mňa, v mojom teritóriu. Viem, že väčšina mojich kolegov takéto striktné pravidlá nemá a tým sú pre svojich klientov prístupnejší, ale ja napriek tomu na nich trvám.

20. PLAYBOY: Zdá sa, že o psov viete veľmi veľa. Čo vás v poslednej dobe na nejakom prekvapilo?

MRÁZEK: Schopnosť Laryho (môj vyššie spomenutý najdúch) znovu nájsť dôveru k človeku.

